ثم بيتين لحالة المعتدلة نه چندان درشتی بالباء المصدری که از تو سیر گردند باکاف الفارسی ونه چندان نرمی کن که بو تو دلیر
وشجیع شوند ویغلبوک مثنوی درشتی ونرمی بهم در به است قدم باء الصلة علی حرف الظرف چو فاصل بالفاء من الفصد کو جرا
ح ای الفصاد جراح بجرح العرق ومرهم نه است فقوله مرهم نه وصف ترکیبی درشتی نگیرد فاعله خردمند ای لا یاخذ
العاقل الخشونة بیش ای امامه نه سستی ای لا یاخذه الضعف که ناقص کند قدر خویش ونه خود را بذلة نه مر خوشتن را فزونی نهد
یعنی لا یجعل لنفسه التعظم والاثر فی بجیث یوجب النفرة نه یکبار راه با کلیه تن در مذلت دهد دیگر شبانی بعنی الراعی
والباء للوحدة با پدر گفت ای فال لابیه ای خردمند مقول القول مضمون المصراع الثانی مرا تعلیم ده پیرانه یکی نیک بالباء
الفارسی یکفت فاعله ضمیر الاب نیکی مردی باللیاء المصدری کن نه چندان مرهون که گردد با کاف الفارسی چیره
بکسر الجیم الفارسی الجاری گرگ تیز دندان حکمت دو کس دشمن ملک ودین اندم بینهما العقله پادشاه بی حلم وزاهد بی علم
فیه لف ونشر مرتب بیت بر سر ملک بالضم والسکون مباد ادعاء علیه ملک بفتح المیم وکسر اللام فرمان ده صفة الملک که خدا
را نبود فاعله بنده فرمان بردار ای لا یکون لله تعالی عبدا مطیعا حکمت پادشاه باید که بحدی خشم بر دشمنان نراند
بفتح النون یعنی مضارع منفی من راندن که دوستان را اعتماد نماند خوف صولته ثم بیتین حکمة اخری آتش خشم اول در
خداوند خشم وهو الذی یغضب افتد ای یقع فیه وقلما یموت المرء عند الغضب که الروح الی الخارج دفعة پس آنکه ای بعد
ذلک زبانه بفتح الزاء وضمها بالترکی آو دمالکی بخصم رسد یا نرسد مثنوی نشاید بنی آدم بکسر المیم للاضافة خاک زاد وصف ترکیبی
معناه بالترکی طوفدن دوغمه که در سر کند فاعله ضمیر بنی آدم کبر وتندی وباد ای الهوی ترا با چنین گرمی وسرکشی ای انانیة
نه پندارم ای لا اعلم از خاک باز آتشی قطعه در خاک بیلقان برسیدم بعابدی گفتم مرا بتربیت از جهل پاک کن
ای اطهر فی گفتا برو بضم الباء وفتح الراء چو خاک تحمل کن ای فقیه ای عالم یا هر چه خوانده ای العلوم همه در زیر خاک کن قال موجب
العلم هو التواضع واذا لم تمکن بعمل بعلمک فاترک علمک ولا تلتفت الیه ولا تعتمد علی علمک حکمت بدخوی بسکون الیاء یعنی الرجل

الذی

الذی هو سیئ الخلق در دست دشمنی بیاء الوحدة النوعیة گرفتار است که کجا که رود فاعله ضمیر بدخوی از چنگ عقوبت او
ای دشمن خلاص نیابد بیت اگر زدست بلا یعنی فرار منه بر فلک رود بدخوی فاعل رود در ز دست خوی بد خویش
بالاضافة در بلا شد قبل فی الترجمة قطعه فحوی بلاد ان اکو کلرده چقه بدخوی با وز خوبیندن اورا ده ینه بلا ده اوکوب
حکمت چو بینی بیاء الخطاب در سپاه دشمن تفرقه وعدم الاتفاق افتاد تو جمع باش ای کن علی جمع قلب وصفاء خاطر واگر جمع شوند
ای یتفقون تو از پریشانی ومن الانهزام اندیشه کن ولا تغفل قطعه برو با دوستان آسوده بنشین ای جلس کن بجا
معهم چو بینی در میان دشمنان جنگ فانهم لا یقدرون جیئند علی ان یغزک وگر بینی که با هم کل واحد منهم مع الآخر یک
زبانند عبارة عن الاتفاق فی الکلام والاتحاد فی المرام کمان را زه کن للقتال وبر بعضی علی باره بمعنی برج الحصن وجداره بعنا
بر آور بردن سنگ حکمت دشمن چو از همه حیلتی درماند ای اذا عجز العدو عن جمیع الحیل سلسله دوستی ای المحبة بجنباند ای یحرکها
والمراد انه یری نفسه انه صدیق پس آنگه بالکاف الفارسی وسکون الهاء بدوستی بالباء المصدریة کارها بالکاف کند بکوب بالکاف
والباء الموحدة امور کو فنن وقدر بیانه کاز احدی الحسنین بضم الحاء وفتح الیاء الاولی وسکون الثانیة تثنیة الحسن مؤنث
الاحسن ویقدر الموصوف بحسب اقتضاء المقام ای احدی العاقبتین الحسنین خالی نباشد کما بین بقوله اگر این غالب آمد
مار کشته وکذا اگر آن اشارة الی مار غالب آمد از دشمن رسته بفتح الراء والیاء فیهما خطاب وکل واحدة منهما احد الحسنیین
بروز معرکه ایمن مشو ز خصم ضعیف ای لا تامن یوم الحرب من الخصم الضعیف که مغز شیر بر آرد فاعله ضمیر ضعیف ای یخرج دماغ الاسد
چو دل از جان برداشت ای رفع قلبه من الروح یعنی اذا تیقن بموته حکمت خبری که دانی بیاء الخطاب دل بیازارد تو خاموش
باش یعنی لا تخبره تا دیگری بیرد خبری که بیارد بیت بلبلا ای ندای مژده بهار بیار فان البشارة یلیق ان یصدر منک
خبر بد بالاضافة ببوم قدم بیانه شوم باز گذار بالترکی قو حکمت پادشاه را بر خیانت کسی واقف مگردان ای لا تخبر خیانة
مگر آنکه بر قبول کلی واثق ای معتمد باشی یعنی انه یعمل بقولک واگر نه بر هلاک خود همی کوشی وهذا مجرب بیت بشیخ بالاضافة

Copyright © King Saud University

Created with PDFsharp 1.2.1269-g (www.pdfsharp.com)